

Uppföljningsbeslut

efter granskning av undervisning i svenska som
andraspråk i årskurs 7-9 vid Duveds skola i Åre
kommun

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen i uppföljningen av den tidigare granskningen som redan ägt rum.

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av undervisning i svenska som andraspråk i årskurs 7-9 vid Duveds skola. Granskningen genomfördes under vårterminen 2019.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden för skolenheten som angetts i beslut den 27 juni 2019.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Duveds skola senast den 27 mars 2020 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsbehov. Åre kommun har inkommit med en sådan redovisning den 19 mars 2020.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

1. Organisatoriska förutsättningar

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten på skolenheten.

2. Rektors bedömning av elevers behov av svenska som andraspråk

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten på skolenheten.

3. Undervisningen

b. Undervisningens kvalitet och nivå

Ytterligare kvalitetshöjande åtgärder behövs.

Skolinspektionens samlade bedömning är att ytterligare åtgärder behövs för att höja kvaliteten. Myndigheten förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete.

Skolinspektionen avslutar granskningen.

Bakgrund

1. Organisatoriska förutsättningar

Författningsstöd

2 kap. 10, 13 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ skollagen

5 kap. 14 och 15 §§ skolförordningen (2011:185)

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 5 Kursplaner

Bedömningen var: Rektorn skapar i delar organisatoriska förutsättningar för att undervisningen i svenska som andraspråk ska bedrivas med god kvalitet och ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete för att leda och utveckla ämnet så att ämnet får en status likvärdig med andra ämnen. Vidare behöver rektorn skapa förutsättningar för att lärarna som undervisar i svenska som andraspråk får handledning och förutsättningar för samverkan.

Av inkommen redovisning framgår att en förstelärare som är behörig i svenska som andraspråk har anställts på skolan. Försteläraren ska arbeta med att utveckla undervisningen kring språkutvecklande arbetssätt och fungera som ett stöd för rektorn. Undervisande lärare i svenska som andraspråk ingår numer i arbetslag och ges handledningssamtal av specialpedagog en gång i veckan och har gemensamma möten tillsammans med biträdande rektorn och studiehandledaren två gånger i månaden.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit kvalitetshöjande åtgärder inom området organisatoriska förutsättningar. Det påbörjade utvecklingsarbetet ligger i linje med vad som behövs för att höja kvaliteten i utbildningen. Redovisningen innehåller exempel på konkreta åtgärder som vidtagits för att utveckla verksamheten. Skolinspektionen vill dock betona vikten av att andraspråksinlärning och andraspråksdidaktik också ingår i de insatser som görs. De fortbildningsinsatser som

görs behöver präglas av framgångsfaktorer för andraspråksinläring utöver de metoder som ingår i språkutvecklande arbetssätt mer generellt. Vidare behöver rektorn och huvudmannen planera för och med ändamålsenliga utvärderingsmetoder följa upp och förvissa sig om att åtgärderna har lett till förbättring. Mot denna bakgrund behöver utvecklingsarbetet för att höja kvaliteten inom området fortsätta.

2. Rektors bedömning av elevers behov av svenska som andraspråk

Författningsstöd

2 kap. 10 § skollagen

5 kap. 14 och 15 §§ skolförordningen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Bedömningen var: Skolinspektionen bedömer att rektorn i låg utsträckning gör en bedömning av god kvalitet avseende elevers behov av svenska som andraspråk, och ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att det görs en bedömning av elevers behov av att läsa svenska som andraspråk och att det finns rutiner för detta, såväl när skolan tar emot elever från andra skolor som när eleverna går på skolan. Rektorn behöver också säkerställa att beslut fattas för alla elever som ska läsa svenska som andraspråk när de börjar vid skolenheten.

Av huvudmannens redovisning framgår att det efter inskrivningssamtalet görs en språklig bedömning av eleverna. Bedömningen görs av bland annat personal från elevhälsan och lärarna som undervisar i svenska som andraspråk. Utifrån bedömningen avgörs sedan om eleven ska läsa svenska som andraspråk. Därefter upprättas en individuell handlingsplan och de löpande bedömningar som görs i ämnet ligger sedan till grund för bedömningen om behovet av att läsa svenska som andraspråk kvarstår. Det framkommer av redovisningen att Skolverkets kartläggningsmaterial för nyanlända används för nyanlända elever. Det framgår dock inte av redovisningen vilket underlag som ligger till grund för bedömningen för övriga elevers behov av att läsa svenska som andraspråk. Det framgår inte heller av rutinen vem som gör den löpande bedömningen om elevens behov kvarstår eller när och hur den ska göras.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit vissa kvalitetshöjande åtgärder. Det påbörjade utvecklingsarbetet ligger i linje med vad som behövs för att höja kvaliteten i utbildningen. Skolinspektionen vill dock betona att det är viktigt att bedömningen görs utifrån en kvalitativ bedömning av elevens hela språkliga förmåga

det vill säga att tala, läsa och skriva på svenska.¹ Därför behövs oftast ett brett underlag för att kunna göra en bedömning av god kvalitet. Mot denna bakgrund behöver utvecklingsarbetet för att höja kvaliteten inom området fortsätta.

3c. Elevernas möjlighet att kommunicera och uttrycka ett komplext innehåll

Författningsstöd

1 kap. 4 och 5 §§, 3 kap. 3 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 5 Kursplaner

Bedömningen var: Undervisningen genomförs i delar på ett sådant sätt och på en sådan nivå att eleverna har möjlighet att nå så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven i ämnet och ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Att all undervisning ges på en åldersadekvat nivå och att eleverna utmanas både kognitivt och språkligt.

Av inkommen redovisning framgår att lärarna som undervisar i svenska som andraspråk genomgått Skolverkets utbildning i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt samt att använder metoden som verktyg och förhållningssätt i alla ämnen.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit vissa kvalitetshöjande åtgärder. Den insats som beskrivs i redovisningen kan ha en positiv effekt för eleverna. Skolinspektionen konstaterar dock att de redovisade åtgärderna inte ger svar på hur arbetet med det identifierade utvecklingsområdet gått till eller vilket resultat man sett i undervisningen utifrån insatsen. Det är viktigt att de insatser som vidtas bidrar till att all undervisning planeras och genomförs på en åldersadekvat nivå och med en kvalitet som ger eleverna goda förutsättningar att nå kunskapskraven för ämnet. Då nyanlända elever behöver så väl kognitiv som språkligutmaning och utveckling är det viktigt att undervisningen utgår från elevernas förutsättningar och kunskapsnivå. Även inom detta område behöver rektorn och huvudmannen planera för och med

¹ På hemsidan för Nationellt centrum för svenska som andraspråk finns svar på frågor som bland annat handlar om behovsbedömningen. Se till exempel <https://www.andrasprak.su.se/om-oss/vanliga-fr%C3%A5gor/grundskola/vilka-elever-ska-undervisas-i-svenska-som-andraspr%C3%A5k-1.149409> och <https://www.andrasprak.su.se/om-oss/vanliga-fr%C3%A5gor/grundskola/n%C3%A4r-ska-en-elev-sluta-l%C3%A4sa-svenska-som-andraspr%C3%A5k-1.107734>

ändamålsenliga utvärderingsmetoder följa upp och förvissa sig om att åtgärderna har lett till förbättring. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att ytterligare kvalitetshöjande åtgärder behövs.

På Skolinspektionens vägnar

X Sofia Lindstrand

Sofia Lindstrand
Beslutsfattare
Signerat av: Sofia Lindstrand

X Daniel Nilsson

Daniel Nilsson
Föredragande
Signerat av: Daniel Nilsson